

محسن کریم

Muhsin_km@yahoo.com

Mobile: 078 2134 9087

ئەنڧالى ئەفسانە و ئەنڧالى راستەقىنە!

كارەساتى ئەنڧالکردنى دانىشتوانە گوندنشىنەکانى
كوردستانی عێراق، لە بیرەوهرى خەلکى كوردستاندا
تا ماوهیهكى دورودریژیش لە میژووی روودانى ئەم
کارەساتە ئینسانیه هەر دەمیئیتەوه. بۆ ماوهیهکی
زیاتریش کاریگەرێههکی لەسەر شیوازی ژیان و باری
نەفسی ئەو کەسانەدا دەمیئیتەوه که لەم کارەساتە
تراژیدییه بهجیماوون!

ئە رووداوه وهکو بهرهمی سیاسهتی نەتهوهپهرستی و
شوقینیزی ناسیونالیزی عهرهبی له بیروهری ئەو
خەلکەدا تۆمار بووه. سیاسهتیک که کارەساتی

ههلهبجەى خولقاندو دهیان سالیش بوو كوردستانی عێراقی له دانىشتوانهكەى كردبووه
زیندانیکى داخراوو چەند سەردابیکی تاریکی ئەشکەنجەو سیدارهو کوشتاری روژانه.
تەحقیرو سوکایهتیکردن به کەرامەت و حورمەت و ژيانى خەلک سنازیویهکی دووبارهی روژانه
بوو که رقو کینهی نەتهوهی پهره پى دەدا! سیاسهتیک که دانىشتوانى كوردزمانى عێراقى
وهکو بونهوهریکى نزمو له خوارهوه تەماشادەکردو بهم پىیهش چوارچىوهی مافهکانى بۆ
دیاری دەکردن! له دهیان سالی رابردوودا، خەلکى كوردستان گیرۆدەى دەستی ئەم
ناسیونالیزمه شوقینىستەى عهرهب بووه که رژیمی بهعسیش نوینەرى پراوپرى ئەم
شوقینیزمه نەتهوهییهى ناسیونالیزی عهرهب بوو.

کارەساتى ئەنڧال بۆ ناسیونالیزی كورد بوو به سەرچاوهی نان و کەسابهتی سیاسى که
چەندین ساله بههرهکیشی لیدەکەن. ئەم کارەساتە ئینسانیه بۆ ئەوان وهسیلهیهکی کەم
مەسرهف بووه که خویانى پیوه بکەنه نوینەرى مەزلومیهتی خەلکى كوردستان لهبەرچاوی
رای گشتى جیهانى و ناخویی. رهوابوون و شهرعیهتی سیاسهت و ئامانج و بهرژوهندییهکانى
ناسیونالیزی كوردو حیزبهکانى خویانى لیوه وهربگرن و بیکهنه دەستمایهی سیاسى خویان
بۆ بهندو بهستو وهگرتنى ئیمتیازى سیاسى و مالی له لایهنه جیهانى و محەلییهکان و بۆ
شهريکبوون لهدهسهلاتى سیاسى له ناستى ناوخوییەدا. ئەمەش له کاتییدا که کهمترین
بهپرسياریتی ئینسانىیان بهرامبەر به پاشماوهکانى ئەم کارەساتە له ژنان و منالان و
کەسوکارى ئەنڧالکراوهکان نیشان نەداوه، نەخوازهلال نیشانمانى بهپرسياریتی سیاسى
بهرامبەر بهم کارەساتە ترسناکه وهکو سیاسهتیک و حملهیهکی پاکسازى نەتهوهییهى . له
راستیدا ژيانى کولله مهركى و ئیهمال كراوى ئەو ههزاران ئینسانه له ئەنڧال بهجیماوهی که له
ئۆردوگاكانى صمودو شورش و باقى ئۆردوگاكانى دیکهدا دهژین، بیرەوهرى تالی ئەو
کارەساتهیان وهکو شانۆگهریهکی روژانه نمایش دهکاتهوه!

رۆشنییرانى ناسیونالیزی كوردیش ههموو سالیك شیوهنیک بهم بۆنهیهوه دائهئین. چەند
ووتارو شیعر و پەخشانی فرمیسکاوی لەسەر لاپههه رۆژنامه و گوڤارو سایتەکاندا بلاو

دەكەنەو. ئىتر تەواوا! بۇ ئەم ئىنسانە دۇناسكانە و ھەندى جارىش خۇشخەيالانە، ئەم كارەساتە تەنھا لە سنورى عەزابى وىژاندا دەمىنئەتەو، كە دەبى ھەموو سالىك بە پىچەوانەى وىژدانى بى بەزەبى و دلى رەق و بەرژەو ھەندى پەرسىتى سىياسەتمەدارانى ھەلپەرسىتى ناسىئونالىستى كوردەو، بۇ ماو ھەك لەگەل ئەو عەزابەدا خۇيان و خەلك بژىن!

بەم پى بە ئەنفال وەكو سىنارىيۆيەكى ئەفسانەبى لى دىت كە ناسىئونالىزمى كورد لە رىگايەو بەرژىوى سىياسى خوى داىن دەكات و دەيكاتە فېتشىكى ناسىئونالىستى لە بابەتى كاو و زوحاك و... ئەو ھەكەنى داھاتووى كوردستانى پى ئەسىرو دىلى ئاىدىيۆلۇجىي ناسىئونالىزم و كوردايەتى دەكات. رۇشنىبىرانى ناسىئونالىستى كوردىش دەيكەنە تراژىدىيەكى ئەفسانەبى كە ھەر سالە بۇ جولاندنى وىژدانى ناسىئونالىستى يادىكى دەكەنەو.

ئەنفال كارەساتىكى سىروشتى نەبوو، تەنھا كارەساتىكى ئىنسانىش نىيە، تا خەلكى كوردستان ھەر سالە بۇ يادكردنەو ھى قوربانىھەكان ماتەمىك بگىرن يان پەيكەرى رەمزىيان بۇ دروست بكرىت! ئەنفال فېتشى پىروژىي كوردايەتى و چىروكىكى تراژىدى مىللى نىيە! ئەنفال رووداوىكى سىياسى- ئىنسانىيە راستەقىنە و ئاكامى مەنتقى سىياسەتى شوقىنىستى و خۇ بەزلزانى نەتەو پەرسىتەنەى ناسىئونالىزمى عەرب بوو لە سەردەمى دەسەلاتدارىتى رژىمى بەعسدا. بۇيە مامەلەكردنى راستەقىنەى ئەم رووداو سىياسى- مىژووى- ئىنسانىيە بىننىيەتى وەكو ئەلقەيەكى خەتەرنەك و ھاوكات كارەساتبار لە زنجىرەى ستەمى نەتەوايەتى لە كوردستانى عىراق لە لايەن دەسەلاتە ناوھندىيە نەتەو پەرسىتە عەربىيەكانەو.

وھلامى سىياسى بەم رووداو و مەسئولىيەت نىشاندانى سىياسى و ئىنسانى بەرامبەر بە خەلكى كوردستان و كەسوكارى ئەنفالكرادەكان، لەرىشەو ھەلتەكاندى ئەو زەمىنە و ھەلومەرجه سىياسى و كۆمەلەيەتى و ئاىدىيۆلۇژىيە بە كە ئەم كارەساتەى خولقاند. ئەمەش بە سادەبى ماناى ئەو ھەكە كىشەى كورد لە عىراقدا لە رىگاي بەرپاكردنى رىفراندۆمىكى ئازادانەو بۇ خەلكى كوردستان چارەسەر بكرىت. خەلكى كوردستان برىارى سىياسى خۇيان بەدەن دەربارەى مانەو ھەكە مانەو لە چوارچىو ھى ئەو وولاتەدا كە بەھوى دەسەلاتە سىياسىيەكەيەو دووچارى ئەنفال و باقى كارەساتەكانى دىكە بوون كە ئىستاش، سەربارى دارمانى رژىمى نەتەو پەرسىتى بەعس، ھەلومەرجه زەمىنەى درىژەكىشەى ھەمان ستەم و چەوسانەو ھى نەتەو ھى لەجى خۇياندا ماونەتەو. پۆستى سەروك كۆمارىي تالەبانىش نەك ئەم ھەلومەرجه كۆتايى پى ناھىنى و و ئەم زەمىنەيە ووشك و بەيار ناكات بەلكو تەرو پاراوترى دەكات و چارەسەرى كىشەى كورد دەخاتە كەنارەو.

بۇيە دوا قسە ئەو ھەكە ئەنفالى راستەقىنە، يانى كىشەى كورد، كىشەى كوردىش چارەسەرى سىياسى دەوئىت. ئەم چارەسەرەش تەنھا و تەنھا لە رىگاي برىارى سىياسى خەلكەو بەكرىت چارەسەرىكى ئىنسانى و عادىلانە بىت، ئەوئىش بەرپاكردنى رىفراندۆمە. كە من دۇنيام خەلكى كوردستانىش وەكو ئىمە، حىزبى كۆمۇنىستى كرىكارىي عىراق، پىيان وايە كە لەو رىفراندۆمەدا دەبىت دەنگ بە جىابوونەو ھى كوردستان بەرى.